

37.  
(+)  
BORBA, br. 193, god. XXIX, 16 juli 1964

SKOPJE DOBIJA DRAGOCENU ZBIRKU DELA ZNAMENITIH  
ITALIJANSKIH UMETNIKA

U Rimu priređena izložba slika i skulptura koje su italijanski slikari i vajari poklonili skopskoj Modernoj galeriji.

Po ideji međunarodnog udruženja likovnih umetnosti, čiji je kongres održan oktobra prošle godine u Njujorku, otvorena je u Rimu u galeriji Penelope, izložba eminentnih slikara i vajara, koji su poklonili svoja dela budućoj Modernoj galeriji u Skopju.

Italija je prva od svih zemalja članica udruženja organizovala ovu izložbu. Da bi se izbeglo nagomilovanje radova osrednje vrednosti izvršena je jedna selekcija koja je omogućila da na izložbi budu zastupljeni samo istaknuti slikari i vajari. Ova zbirka je utoliko dragocenija što je teško i u samoj Italiji videti na jednom istom mestu toliki broj značajnih umetnika.

Izložba je evidentan izraz solidarnost i pažnja italijanskih umetnika prema jugoslovenskom narodu, a posebno prema nastadalom Skopju. Poseta izložbi italijanskih državnika i mnogih uglednih ličnosti kulturnog i javnog života dala je još veći značaj ovoj manifestaciji.

Među učesnicima izložbe nalazimo mnogo najpoznatija imena: Skropo, Saroli, Kalo, Mandeli i dr.

Skopska Moderna galerija biće obogaćena zbirkom ovih dela čiji autori pripadaju raznim pravcima, a svoj razvoj su uglavnom počeli posle drugog svetskog rata.

U ovoj kolekciji možemo videti Kaljija i Kapogrosija, pripadnika one male grupe umetnika koja je još pre drugog svetskog rata pretstavljala reakciju protiv zvaničnog stila koji je u Italiji vladao između dva rata. To je bio prvi simptom buđenja italijanskih umetnika koji je najavio munjevito formiranje i smenjivanje raznih likovnih pravaca, koji kao da su želele potpune dvadesetogodišnju prazninu što je usledila fu-

2.  
turizmu.

Posle drugog svetskog rata, u uzvireloj političkoj klimi stvara se generacija novih slikara ideologa; Renato Gutuzo, koji učestvuje na ovoj izložbi, najjemenentniji je njihov predstavnik, pored mnogih drugih koji su prihvatili i održali pravac protkan socijalnom ideologijom.

Relativno kratko vreme posle toga i neposredno se na-dovezajući na novi posleratni duh dolazi do pokušaja formiranja novog pravca: Gutuzo, Santomazo, Vedova, Pizzinato - koje takođe možemo videti na ovoj izložbi - i drugi revolucionarni umetnici formiraju 1947 "Novi umetnički front" koji je težio da stvori i simbolizira kult Pikasa. Objektivno gledajući ovaj "front" nije imao mnogo realnih mogućnosti za razvitak zbog toga što je Pikaso svet za sebe i što su slikari o kojima je reč bili suviše različiti međusobom da bi se mogao ~~pronaći~~ pronaći jedan zajednički jezik. Tako se dogodilo da se vrlo brzo ova grupa rasformirala..

No, posle toga ubrzo se rađaju brojne nove tendencije, kao na primer post kubizam. Pretstavnici ovog pokreta prisušni na izložbi su Santomazo, Vedova i Afro. Post kubizam je kasnio evoluirao u ekspresionizam gesta.

Godine 1952, u Rimu dolazi do formiranja pravca koji se orijentiše prema istraživanju formalne strukture pomoću znakova i boja i koji uzima semiotiku za svoju doktrinu. Različitim granama ovog pravca pripadaju ~~xxx~~ tri velika slikara: Kapogrosi, Vedova i Perili zastupljeni svojim karakterističnim radovima. Fundamentalna razlika između Kapogrosija i Vedove je u tome što je prvi predstavnik slikarstva koje usvaja jedan poseban autonomni grafizam i na taj način stvara nove i individualne alfabete, dok je drugi predstavnik slikarstva koje kao svoje izražajno sredstvo uzima gest-pokret. Dok su dela Kapogrosija plod metodičnih istraživanja strogo kontrolisanih u izvođenju koje je sporo i precizno, dotle je slikarstvo Vedove plod brzog i često nekontrolisanog pokreta. Treći pomenuti slikar, Perili, predstavljen dvema omanjim litografijama, pripada školi rimskog kaligrafizma, koji usvaja upotrebu grafika i automatskog pisanja olovkom na platnu. On predlaže jedan novi red kompozicije koji daje novu sadržinu znakovima i koncentrisan je na teme našeg vremena. Njegove slike

3.

izgledaju kao filmska montaža koja priča o običnim stvarima i predstavlja ih kao deo jedne moderne mitologije.

Pored ovih pažnju privlače i drugi umetnici međunarodnog renomea: Dentilini, Saeti.

Među vajarima naročitu pažnju zaslužuje Ettore Co la, jedan od malobrojnih vajara priznatih i van Italije koji metalne elemente kombinuje sa formom točka. Zastupljeni su takođe vrlo poznati: Gverini, Galo, Castelli.

Bilo bi potrebno mnogo više prostora da bi se prikazalo svih 56 slikara i vajara zastupljeni u Penelopi.

Iako autori nisu zastupljeni njihovim najboljim i najnovijim delima, ipak ova izložba time ne gubi ništa od svog značaja.

/Slave Dukovski/